

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Maračnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 4.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2. I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 296.

V Ljubljani, v soboto 27. decembra 1890.

Letnik XVIII.

Določila za ljudsko štetje.

Kakor znano, bo leto 31. decembra ljudsko štetje v avstrijsko-ogrski državi. Najvažnejše načelo pri tem ljudskem štetju je to, da se mora štetje ravno in jedino 31. decembra držati. Tako strogo se je treba držati tega dne, da se po 31. decembru in pred izpolnitvijo popisne pôle rojen otrok ne sme vpisati v popisovalno pôle; nasprotno pa se mora po 31. decembru 1890 in pred izpolnitvijo popisovalne pôle umrli zapisati v popisovalno pôle, in tisti, ki je dne 31. decembra 1890 bil v stanovanju, ne pa več ob dnevu izpolnitve popisovalne pôle, mora se smatrati kot stanujoč v stanovanju. Vsaka stranka v hiši dobi jedno, če je družina velika, več popisovalnih pól, in vse rubrike se morajo vestno izpolniti. Lastnik stanovanj je dolžan popisovalno pôle za-se, družino, službujoče osebe itd. ali sam izpolniti ali drugemu to stvar izročiti; na vsak način pa mora lastnik s svojim podpisom potrditi, da je prav in popolnoma pôle izpolnjena. Stranke, ki imajo stanovanja na različnih krajih, štetje se morajo le v tistem stanovanju, v katerem so 31. decembra 1890.

Posebno važna je tudi ona zahteva ljudskega štetja, po kateri se vsak, ki se štetju odtegne ali napačno poroča, ali sicer ne stori, kar se zahteva pri ljudskem štetju od njega, kaznuje z globo do 20 gld., ali ko bi ne mogel plačati, z zaporom do 4 dni. Vse za izpolnitev popisovalne pôle potrebne pismene svedoče (rojstveni-, poročni-, domovinski listi, službene knjižice, potni listi) morajo biti pripravljeni, tudi po oddaji popisovalne pôle, če bi jih zahteval občinski predstojnik ali kak drugi pooblaščen pregledovalec. Izpolnene pôle pregledovali bodo na prej oznanjenih dnevih za to pooblaščen pregledovalci. Zato pa mora biti tiste dni od vsake stranke sposobna oseba pripravljena s pismi in spričevali vseh tistih, ki spadajo k dotični stranki, da bo odgovarjala na vprašanja.

Spričevala, ki spričujejo domovinsko pravico so:

1. Za domačine: Le domovinski listi, delavske, popotne ali poselske knjižice, dalje pristojnostni in občinski pravico podeljujoči dekreti, in pri dvornih, državnih, deželnih in javnih uradnikih, duhovnikih in javnih učiteljih, ki z definitivnim nameščenjem dobé domovinsko pravico, dotični dekreti, s katerimi so bili nameščeni. 2. Za vse, ki imajo domovinsko pravico pod ogrsko krono: popotna spričevala, legitimacijske karte in pristojnostna spričevala. 3. Za druge inozemce popotni listi; za one iz nemške države tudi izkaznice na Dunaji od nemškega konzulata izgotovljene in domovinski listi izgotovljeni od nemških upravnih oblastev druge instance. Prepisi od krstnih in porodnih listov se napravljajo v avstro-ogrski monarhiji brezplačno.

Za moške domačine, ki so rojeni v letih 1871 do vštete 1881 (t. j. taki, ki imajo domovinsko pravico v deželah zastopanih v državnem zboru), naj se pridene k vsakej popisni pól izpisek iz rojstvene knjige, ali poverjen prepis rojstvenega lista za vsacega domačina. Večkrat že se je vprašalo, če pomanjkljivost kacega za dokaz potrebnega dokumenta proužroči strogost, ki jo zahteva postava pri ljudskem štetju. Na to je opomniti, da zado- stuje, če hišni lastnik ali družinski gospodar itd. more dokazati, da si je prizadeval, da bi tak dokument za-se, za svojega sina ali svojo hčer itd. pri domovinski občini dobil. Če torej kdo do dneva, ko se mora izkazati, ne dobi dokumenta iz domovinske občine, ta naj bi se izkazal vsaj z recepisom pisma, v katerem je zahteval dotičnih dokumentov od domače občine. Za domačine moškega spola rojene od 1871 do vštete 1881. l. naj se torej ti recepti k popisni pól pridenejo.

Pri zakonskih, ki so sodnijsko ločeni, naj se v popisno pôle ne vsprejme ne zakonska polovica, jednako tudi ne njej sodnijsko odločeni otroci, če stanujejo ločeni. Osebe, ki stanujejo redno z glavno ali drugo stranko, naj se sprejmejo v zapisno pôle tudi tedaj, če so začasno odsotne n. pr. v bolnišnici, na potovanju. Sinovi in hčere, ki še niso polno-

letni, naj se vpišejo v popisno pôle svojih starišev, da-si tudi živé drugod bodi si začasno ali stalno.

Pri starih ljudeh je časih kaj težko določiti rojstno leto in rojstveni dan; ako to ni mogoče, naj se rojstveni dan, oziroma rojstveno leto vsaj kolikor je mogoče natančno določi. Za mnogo ljudi važno določbo ima § 14. zakona o ljudskem štetju. Po tem paragrafu naj se tudi oni državljani naznanijo, o katerih se ne vé, h katerej občini spadajo po domovinskem zakonu. Pri takih osebah naj se v osmi rubriki, kjer je treba zapisati občino, pristavi: po § 14. zakona o ljudskem štetju.

S tem smo našli glavna določila o ljudskem štetju. Treba nam je dodati še predpise, kako morajo šteti vojaška oblastva aktivno vojništvo. K aktivnemu vojništvu prištevajo se vsi v vojni resnično službujoči, če imajo tudi začasen odpust, osebe službujoče pri vojaških oblastvih in zavodih, pri mornarici, deželni brambi in dopolnilni rezervi. Sem spadajo tudi vojaški duhovniki, avditorji, vojaški zdravniki, računski vodje, vojaški uradniki, vojaški živinozdravniki in vsi drugi, ki prejemajo vojaško gažo. Isto tako častniki, zdravniki, živinozdravniki in vojaki, ki imajo opraviti po vojaških konjarnah; dalje častniki in vojaki, vojaško-polijske straže za c. kr. civilna sodišča na Dunaji, v Lvovu, v Krakovu, konečno častniki in vojaki kr. ograde deželne brambe, ki pa služijo v Oslitvaniji.

Vse druge vojaške osebe pri vojni mornarici, mornariške in pri deželni brambi pa razven naštetih niso štete k aktivni vojni. To so: stalno umirovljeni, upokojeni častniki s čakarino ali brez nje, častniki in moštvo rezerve, aktivne dež. brambe in dopolnilne rezerve, ki niso v prezentni službi, vojaški penzionisti, invalidi, ki ne stanujejo po invalidnih hišah, slednjič častniki in moštvo žandarmerijsko. Vsi ti se morajo gledé na popisovalne pôle ravnati po določilih, ki veljajo za civilne osebe.

LISTEK.

Nedeljske misli.

XI.

„Atqui tempora labuntur et
taetisque senescimus annis.“

Pravijo, da je vsemu jedenkrat konec na svetu, samo časa kolo je brez začetka in konca. In ob tem časovnem brezkončnem kolesu, kateremu smo izmerili mi modreci navidezni začetek in konec, stojimo zopet te dni, podajaje si iz minolosti v bodočnost roke.

Milijone voščil se bo izrazilo v kratkem in milijon upov v boljšo bodočnost se bo oklenilo številke 1891.

Optimisti ne bi bili mi Slovenci, kar je naše največje bogastvo, ko bi ne upali ob poslavljajoči se letnici niči, da tudi okrogla ničla ni brez konca in da se ž njo poslavlja marsikaj ničnega spomina, ki se je rodil v njeni ničnosti.

Ko bi bil Sviftijanec statistik, s kakoršnim se ponasamo Slovenci na drugem svojem javnem polju, preračunal in dokazal bi natančno po črtah in rubrikah našo socijalno in politično ničlo poslavljajoče se letnice-ničle, in prepričal bi morda marsikaterega

politiškega nestatistika, ali je vplivala bolje letnica-ničla na našo politično ničlo v minolem letu, ali pa smo samo mi zakrivali, da je bila poslednja v sorodstvu z okroglo letnico.

Naj bo, kakor hoče, zgodovinska števila brez ničel skoro niso mogoča in zgodovinskih letnic brez ničel ne more zahtevati niti slovenski optimist, ako-ravno je bilo večkrat v zgodovini navada, da so bile politične ničle pod ničlo, pri nas je pa ničla nad ničlo, kar bajé toliko pomeni, kakor obresti od ničevnih političnih vspehov.

Nevarno in zlobno je skoro baviti se tu doli globoko in „procul politiceis“ s politično statistiko in z našim „soll“ in „haben“ koncem ničlaste naše letnice, saj sta si naš politični „soll“ in „haben“ tako v nasprotju, da ju tudi najbolj modri narodni knjigovodja ne spravi brez ogromnega našega optimistiškega kredita v ravnotežje.

Ker že govorimo o ravnotežju, moramo konstatovati, da nam ni zašil g. Dunajevski samo državnega mošnjčka, ki je bil bajé doslej podoben danajidskemu sodu, temveč da hoče spraviti tudi nas g. ministerski predsednik s pomočjo ljudskega štetja v ravnotežje, in sicer na podlagi občevalnega jezika, ki ne izhaja pogosto od naših mater, temveč od naše servilnosti in moške doslednosti.

Zaradi tega imamo Slovenci baš zdaj priliko, da izkažemo svojemu „lord-majorju“ udano ljubezen in hvaležnost za skrb, in sicer samo s tem, da ostanemo dosledni, kadar pišemo štetvene pôle, in ne pozabimo vpisati svojega občevalnega nemškega jezika.

To bo tudi brez dvoma prva prilika, da koristimo komu Slovenci s svojo klasiško „Umgangs“-nemščino, namreč vladi, ki se raduje jednega izgubljenega, a zopet vrnivšega se pseudo-nemca bolj, kakor devetindevetdeseterih radikalnih Slovencev, ki o poboljšanju ne čutijo potrebe.

Kmalu bomo vedeli torej, koliko smo se obredili ali shujšali Slovenci v svoji zadnji Taaffejevi zlati dobi in koliko Slovencev se je priučilo nemščine vsaj za „umgang“, in koliko jih tolče v obče svojo „novoslovenščino“. Sploh se nam bliža bajé doba, ko se bo le štel in zopet štel. Vlada šteje namreč svoje podložnike po občevalnem jeziku; mi vladine in svoje može po njihovem političnem govoru, in naši gg. poslanci so bajé tudi že začeli šteti svoje bodoče volilce po naklonjenem ali nenaklonjenem govoru.

Že iz poslednjih vzrokov je primerno, da živimo v dobi slovenskih železnic. Kamničanje bodo lahko baš te dni po železnici sprejemali svojega poslanca in bodoče poslaniške kandidate, in Notranjci pa na-

Rodoljubne besede o ljudskem štetju.

Še nekaj dnij, in prične se ljudsko štetje, ki bode jako važno za našo bodočnost. Gre se za zemljo, podedovano po očetih, in ohranjenje našega naroda, zaradi tega naj pozná vsak dolžnosti svoje do domovine in naroda.

Nijeden narod ni na svetu brez volje božje. Vsak narod ima odkazano mesto od božje previdnosti, da spolnuje svoj posel, odločen mu od Boga. Vsak narod je člen na obsežnem telesu človeštva in ima pravico, da se ohrani kot člen tega telesa ter zahteva v to svrhu pogoje svojega prirojenega razvoja; toda ima tudi dolžnost, da se podredi celoti in v svojo blaginjo sodeluje na tem mestu, kamor ga je postavila božja previdnost, da se zgodovinsko razvija. Narodi so kakor različne veje na deblu človeštva. Narodi so kakor raznovrstne šole za vzgojo ljudstva. Bog je njih izvor in ustanovnik, On je njihov vodja in učitelj.

Kakor je isti venec krasnejši, v kojem so povezane raznobojne cvetke, nego oni, kjer so vse jedne in iste barve, istotako je z deželami. Čim več je narodov, tem večja različenost narodov, tem večje tekmovanje med njimi za vse dobro; čim več narodov, tem več je mëj zoper razširjenje zla na svetu. Čim več narečij in jezikov, tem več oznanovalec slave živega Boga, kojemu se izkazuje čast in slava tudi v našem slovenskem jeziku, tudi med našim narodom.

Vsak posamičen narod ima pravo do življenja in prirojenega razvoja. Vsak narod ima pravico zahtevati, da se more njegovo narodno življenje, jezik, narodni odnosi primerno razvijati in se povspeti do potrebne vzvišenosti. Toda nobeden narod tudi nima pravice, da bi družega podjarmljeval ali mu nasilno kratil pravice njegove, kakor to delajo pri nas Nemci, ki bi nas najrajši ponemčili.

Vse drugo se dá zopet popraviti, vsaka druga škoda se dá povrniti, samo zemlja ne, koja so nam ugrabili in izpulili neprijatelji narodnosti naše; samo ta se ne dá več nazaj pridobiti. Ohranimo torej vsaj ta kós zemlje, katero smo podedovali po svojih pradedih.

Nikakor ne smemo pripustiti, da bi se nam ljudstvo po kmetih, kakor v zadnji dôbi zopet v Domžalah, ponemčevalo z nemškimi šolami. Malo nas je zoper neprijatelje, delujoče v naš pogin; pozdravljen bodi torej vsak, ki se šteje k nam. Ako bode kdo vsled našega prizadevanja obvarovan vsaj v toliko, da pri prihodnjem ljudskem štetju vsaj zatajil ne bode svojega materinega jezika, in v bodočnosti slovenščina ne izgine iz njegove družine, pridobili smo s tem mnogo. Kdo vé, ne postane li kateri izmed njegovih otrok jednoč najvzornejši rodoljub; vzgledov imamo precëj.

Bog je stvarnik različnih narodov. Bog je radi tega, kakor čitamo v starem in novem zakonu, izkazoval plemenitim ljubiteljem domovine in svojega roda mnoge milosti. Vsakemu je znano, kako je očak Jakob ljubil domovino svojo; ko je namreč moral pobegniti z doma, vrnil se je po letih zopet

penjajo bajè vse sile, da se omogoči kmalu tudi Dolenjem jednaka dobrota in sladkost.

Da se jim izpolni ta bratovska želja, osiguruje nas najbolj „faktum“, da je g. „železniški“ poslanec trkal baš v kratkem v Ribnici s šampanjcem na zdravje Dolenjcev, ter se zaklel, da jih ne pohodi prej, kakor s pomočjo železnice, in da na samo železnično obljubo ne sprejme vdrugič svojega mandata.

Prihko bomo imeli Slovenci tudi v bodoče, da se bomo veselili z veselimi in jokali z otožnimi, kar nam bode toliko laglje mogoče, ker je po sodbi Leonarda da Vinci-ja jok in smeh izražen po enakih obraznih potezah.

Ker se bode kmalu razdelil naš narodni posel tudi za bodočo dôbo, upamo, da tudi mi listkarji ne ostanemo na suhem in s prekrižanimi rokami.

In če se nam primeri poslednje, toliko bolje. „Vitam impendere vero“, je bilo naše géslo doslej, in z enakim jedilnim listom v roki, a pošteno „paprikovanim“, prestopimo prag novega leta.

Bog daj, da bi se podražila „paprika“ in listkarska čmerika v bodočem letu, kajti kolikor bolj poganja in cvete poslednja, toliko več vlažnosti mora biti na slovenskem podnebju, katero namerava prekajati in sušiti s poprom in raznimi pekočimi praški tudi v novem letu

Sviftijanec.

v očetovski dom, in umirajoč prosil je še, naj ga pokopljejo v rodni zemlji. In glej, kaj mu obljubi Bog: „V jednom potomcev tvojih bodo blagoslovljeni vsi tvoji rodovi.“ — Mojzes se je hudo boril za svoj narod; ni se strašil ni moči ni krutosti egiptovskega kralja, lotil se je rešitve ter priboril svobodo svojemu ljudstvu. Judita se je iz ljubezni do domovine in svojega naroda splazila v sovražni tabor ter uničila Holoferna. — Ester je tvegala življenje svoje za narod ter mu izprosila milost. Mnogi proroki branili so domovino in narod proti ničemurnim kraljem.

Najlepši vzgled, kako moramo ljubiti svoj narod, dal nam je božji naš Odrešenik. Dasi je božji Odrešenik umrl za vse ljudi in jim zadobil večno odrešenje, je vendar pred vsem poiskal zgubljene Izraelove ovce; po domovini je hodil od kraja do kraja in učil; jokal nad trdovratnim Jeruzalemom ter molil na križi za svoje sovražnike. Vzlic temu, da je Izveličar ljudstvo svoje tako ljubil, ni hotel, da bi bili drugi narodi tlačeni, poniževani in uničeni. Radi tega ni pošiljal apostolov svojih po svetu zoper narode, temveč za narode. „Idite in učite vse narode!“ — Te besede so zajedno zakon, koji za vse bodoče čase določuje namen svete cerkve. Cerkve Kristova je postavljena med narodi in za narode, ne zoper narode; cerkev je poslana, da bi narode po jeziku in omiki različne v jedni državi, duševno spojila. Sveta cerkev vsprejema vse narode kot enakopravne člene v svojo sredo, ne da bi hotela kakemu narodu ugrabiti imetje njegovo ali rodno zemljo, a tudi tekom časa pridobljenih pravic se noče dotikati.

Velika je topost razuma in popačenost srca: svojece zapustiti in se pridružiti tujemu narodu, popustiti svoj vrt, da v njem rasteta trnje in osat, vpreči se pred tuji plug ter obdelovati tujo zemljo in živiti se s tujim sadežem.

Vsak ptiček je ponosen na svoje perje, na petje svoje; vsaka cvetka ponaša se s svojo barvo, prirojeno svojo podobo. Samo odpadnik sramuje se, božji prirodi vkljub, svojega jezika, noše, šeg in navad. Kaj je vzrok odpadništvu? Nevednost in večnoma dobičkarija. Odpadniki se zaradi dobičkarije prelivajo kakor svinec v kakoršnikoli podobi ter se hoté z zametavanjem svojega jezika in svoje narodnosti prikupiti in se žrtvujejo svojim kruhodajalcem in načelnikom.

Oj kako tacega odpadnika osramoti ptiček, ki se prikupuje v zvókih in napevih, katere mu je dal Bog. Ptica se stoprav tedaj priučuje tujim napevom, ko ga je roka človeška prognala v tesen prostor kletke ali ječe, toda odpadnik to dela zaradi koristi, brez vsega prisiljenja in ujetja, čez strn in drn se žene za dobičkom, da zabi jezik svoj in si osvoji tuj govor!

Kar je drevesu korenina, to je vsakemu narodu jezik. Načnemo korenino, posuši se drevo, — vzemi narodu jezik njegov, v kratkem bode izginil med narodi. In če nazivljemo onega samopašnega škodljivca, ki poškoduje drevesne koréne, kako moramo stoprav nazivljati škodljivca in pokončevalca narodnega jezika? Takega ne moremo imenovati škodljivca, temveč morileca naroda. Narod je v velikem to, kar je človek v malem. Kakor ima človek telo in dušo, istotako ima narod telo in dušo. Kar je pri človeku telo, to je pri narodu dežela ali domovina, in kar je pri človeku duša, t.j. narodu — seveda v prenešenem pomenu — govor ali jezik. Jezik je tedaj duša naroda; kedor hoče vzeti narodu jezik in mu dati zanj družega, bilo bi toli, kakor vzeti človeku dušo in mu jo nadomestiti z drugo. Da bi kdo narodu dal največjo svobodo, za to bi mu pa vzel jezik, pomeni toli, oprostiti sužnja spon, za to mu pa odrezati — jezik!

Radi tega je naša dolžnost, da pri prihodnjem ljudskem štetju na vprašanje, kateri je naš občevalni jezik, pred vsem svetom priznamo: Naš občevalni jezik je slovenski! Isti jezik, v kojem medsebojno občujemo — dasi umejemo nemški in v svojem poklicu govorimo nemški z Nemci — katerega so nas učili roditelji naši in v katerem govorimo s svojimi stariši, sorodniki, otroci, isti jezik, v katerem molimo Boga in ki je spojen z našim mišljenjem in čutstvom!

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. decembra.

Notranje dežele.

Statistični podatki o šolt. Iz najnovejših poročil statističnega osrednjega odbora posnamemo,

da je bilo v preteklem letu v Avstriji brez Ogrske 3.335.674 šoli pristojnih otrok. Od teh šole ni obiskovalo 21.895 vsled duševnih in telesnih napak, in 365.598 vsled vnevarnosti. Ljudskih šol je bilo 16.688, 415 meščanskih šol poleg 976 zasebnih, torej skupno 18.079 šol. Učiteljev je bilo 44.838 in 13.913 učiteljic. — Kakor te številke govore, jasno je, da je znoja najboljših mož vreden neprestani boj za versko ljudsko šolo; tu se gre za vzgojo milijonov avstrijskih otrok, ki bodo v malo letih kot polnoletni državljani odločevali o osodi Avstrije.

Deželni zbori. Precej po novem letu se zopet prične delovanje nekaterih deželnih zborov. Češki je sklican dné 3. januarja, dolnjeavstrijski nadaljuje svoje pretrgano zborovanje še pred novim letom in tirolski se snide dné 8. januarja. V češkem in tirolskem bodo zastopniki različnih narodnostij odločevali o celokupnosti češke in tirolske dežele.

Avstrijska usnjarska zadruga — v likvidaciji. Večinoma se ponesrečijo vsi poskusi avstrijskih malih obrtnikov, da bi si izkoristili nove obrtne zakone. Na Dunaju so se s drugim ustanovili avstrijsko usnjarsko zvezo, ki je imela oskrbovati obutev za vojake. Toda kmalu je prenehala s svojim delovanjem z naslednjo izjavo: „Mali obrtniki so z osnovo te družbe pokazali svojo jedinstvo in obžalovati je, da državno vojno ministerstvo družbi ni skazovalo potrebnega zaupanja. Določilo je namreč vojno ministerstvo, da se mali obrtniki ne morejo v družbi potegovati za pridobitev kakega dela.“ — Vidi se, da je obrtna novela povsod luknjičasta in da bo le z radikalno preosnovo tega zakona pomagano malim obrtnikom.

Prihodnje državnozbornske volitve in znižanje davkov. Kadar se bližajo volitve v državni zbor, kažejo se vzlasti nemško-liberalni poslanci kot najboljše gospodarje državnega premoženja in kot posebne prijatelje davkoplačevalcev. Ob teh zanje odločujočih prilikah vzlasti radi razvijajo načrte, kako davke znižati ubogim državljanom. Tak manever je pričel poslanec Plener, ki je razkladal na Dunaji na nekem shodu, kako naj bi se znižala doklada za vojsko, uvedena ob času zadnje vojske, a je še sedaj veljavna, dasi imamo že dolgotrajno dôbo miru. Ko bi bili preteklih šest let kazali nemški liberalci toliko srca do malih obrtnikov, imela bi obrtniška postava popolno drugo lice ter donášala več sadù za obrtni stan, kakor ga žal sedaj veljavna. — Z obljubami ob priliki volitev kandidati niso bili še nikoli v zadregi.

Pastirska okrožnica o narodnostnem vprašanju. Litomeriški škof je za Božič izdal pastirsko okrožnico, v kateri razpravlja vprašanje o narodnostnem miru. Med drugim pravi: Cerkve je vsak čas priznala jednake pravice za vsak narod; nikdar ni sile delala kaki narodnosti; cerkev ne dovoljuje samo, ona naravnost ukazuje, ljubiti vsakemu svoj jezik in svojo narodnost, pri tem pa trdi, da je greh ona slepa ljubezen do narodnosti, ki zakriva napake lastnega naroda, in vrlin družega noče priznati. Vsaka krivičnost in zaničevanje drugih narodnostij najjenja, medsebojno spoštovanje in krščanska ljubezen naj zavlada ter donese človeštvu moč in jedinstvo.

Vnanje države.

Rim. Dnè 23. decembra je sprejel sv. oče po stari navadi kardinale in prelate, ki so mu čestitali za božične praznike. Na nagovor kardinala-dekana Monaco-la-Valette je odgovoril sveti oče: Zahvaljujem Vas za Vaše želje, s katerimi želite miru sv. cerkvi. Mej temi tolažbami pa čutim britke bolečine, katere prizadevajo sveti cerkvi ravno ona ljudstva, ki uživajo še posebne dobrote svete cerkve. Italijanji se hočejo bojevati z njo. S tem menijo, da storé kaj dobrega za deželo, a provzročujejo jej bedo, razpad in prihodnjo nesrečo. Najhuje dirjajo v Rimu samem, in vendar ne nasprotuje sveta cerkev italijanskemu prestolu, marveč še utrjuje ga. Naposled je izrekel sivolasi Kristusov namestnik iskreno željo, naj bi se vrnila Italija k poprejšnjim dobrim načelom.

Rusija. Ruska trgovina si vedno odpira pot nadalje proti vzhodu. Nedavno je namreč kitajski zastopnik na ruskem dvoru izročil ruski vladi ukaz kitajskega cesarja, vsled katerega smejo ruski trgovci v provinci Šeng-Sy samovoljno kupčevati. Vrh tega se bodeta osnovala v dveh važnejših kitajskih mestih ruska konzulata, ki bodeta varovala ruske interese.

Nemčija. Prihodnji shod nemških katolikov se bode nekda vršil v Gdatskem. Odbor, kateremu so izročene dotične priprave, se je že osnoval in je poprosil visokočastitega kulmskega škofa dr. Rednerja dovoljenja za zgoraj imenovani shod v njegovej škofiji. Na to prošnjo je odgovoril omenjeni cerkveni dostojanstvenik, da „jako rad“ ugodí odborovi želji. „Zakaj ta shod“, pravi škof Redner, „bo povspešil in povzdignil krščanstvo, utrdil versko samozavest in ogrel krščansko ljubezen v mojej škofiji“. Vsekako so taki shodi prevelicega pomena, ki bodo kolikor toliko ovirali propagando pogubonosne socijalne demokracije, ki se je ukoreninila v Nemčiji, kakor nikjer ne s tako silo“.

Francija. Kake v nebo upijóče krivice se godé v Francozih redovnikom in redovnicam, raz-

(Dalje v prilogi.)

vidi se tudi iz tega, da se mnogi redovi nameravajo izseliti s Francoskega ter tako odtegniti sovraštvo frimasonskih republikancev. Neki francoski list poroča namreč, da je prednica francoskih usmiljenih sester povprašala sv. očeta, kako naj se obnaša red proti Brissonovemu predlogu. Brisson je namreč v zbornici predlagal, da naj se po vseh francoskih bolnišnicah nastavi namesto redovnikov posvetni ljudje. Papež je pa odgovoril, naj ostanejo usmiljenke na Francoskem, in kardinal Rampolla je v tem smislu pisal prednici imenovanih redovnic.

Šveica. Novoizvoljeni ud zveznega sveta, Frey, bo prevzel vojaške zadeve, zvezni svetnik Hauser, ki je dosedaj vodil ta oddelek, bo prevzel finančne in carinske zadeve. Drugi oddelki ostanejo pa pod vodstvom dosedanjih državnikov.

Belgija. V Belgijskih delavskih krogih vlada velika nezadovoljnost, vzlasti rudarji so močno vznemirjeni. Na vsak način zahtevajo boljše delavske pogoje in povišanje zaslužka; zakaj dobro vedó, da je letošnje leto vrgel premog nenavadno lepe denarje, ki pa so prišli vsi v žepe samopašnih delodajalcev, katerim so ubogi podzemski trpini le živi stroji, sloužeci jim denar v zaduhlih prostorih noč in dan. Izmed vseh delavcev godi se vsekako rudarjem največja krivica, odtod njihovo gibanje.

Anglija. Pri volitvah v Kilkenyji, ki so se vršile 22. t. m., zmagal je torej, kakor se je že brzojavnim potom poročalo, kandidat protiparnellove stranke, Henessy. Pri tej priložnosti se poroča iz Irske, da je več sto irskih ženâ podpisalo proti Parnellu naperjeno adreso, v kateri pravijo: Nesrečna Irska! Da je morala Vaša roka prizadeti ji nov udarec. V vsi svoji bedi se je vedno bolj, kakor vsak drugi kamen v njeni kroni svetila čistota njenih hčerâ, spoštovanje svetih družinskih vezi. In Vi, brezsrčni samosilnik, ki ste hoteli zadušiti javno mnenje, Vi brezsrčni skrunitelj družinskega ognjišča, Vi, ki ste izdali svojega prijatelja, Vi naj bi bili vodja Irske? Ne, nikakor ne! Rajši se uklonimo smrtnim sovražnikom Irske, rajši postanemo sužnji, rajši umremo, kakor da bi šli pod zastavo voditelja, ki smo ga časih strastno ljubili, ki je pa zdaj onečasten globoko pal!

Dnevne novice.

(Misijonarja iz Afrike v Ljubljani.) Kakor smo poročali, predavala sta minoli teden v Zagrebu misijonarja iz Afrike o. Ksaver Geyer in o. Daniel Sorur Pharim Deu, ki se vračata s potovanja po Nemčiji in Avstriji v Afriko. Prihodnji torek pa bo deta predavala o suženjstvu ob Nilu tudi v Ljubljani, in sicer v dvorani rokodelskih pomočnikov v Poljskih ulicah. — Začetek predavanja je ob 7. uri zvečer. Vstopnice dobivajo se v „Katol. Bukvarni“, in sicer velja prvi prostor 60 krajcarjev, drugi pa 40 krajcarjev. — O. Daniel je zamorec, rojen iz rodu „Dinka“ ob Belem Nilu, kjer je naš rojak dr. Knoblehar ustanovil misijonsko postajo Svetega Križa. Kot desetletnega dečka so ga Arabci ujeli in ž njegovo družino odvedli v suženjstvo. Dve leti je služil kot suženj v hiši nekega Arabca v Kordofanu. Leta 1872. uteče svojem gospodarju in pribeži h katoliškimi misijonarjem v El-Obeidu, bil tam l. 1874. krščen, pozneje se je sedem let učil bogoslovja v zavodu „propagandi“ v Rimu in štiri leta v Beyrutu v Siriji. Leta 1887. je bil v Kairu posvečen v duhovnika. Duhovnikov, rojenih zamorcev, kakor P. Daniel, je le malo število. Govori latinski, francoski, italijanski, arabski, precej dobro nemški in angleški. Misijon, kjer delujeta imenovana misijonarja, je apostolski vikariat v srednji Afriki pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva.

(Uboj Podkloštrm.) Kakor smo poročali, vršila se je 23. t. m. pred porotnim sodiščem v Celovcu obravnavna proti M. Ulbingu, ki je bil zatožen zaradi znanega uboja dne 24. julija, ko je bil liberalni volilec Sojer z nožem smrtno ranjen. Zatoženec Ulbing, katerega je zagovarjal odvetnik dr. Tavčar, bil je z 11 proti 1 glasu obtožbe oproščen in le na 14 dni zavora obsojen zaradi telesne poškodbe volileca Cajnarja.

(Ljubljanskega Zvona.) dosednji lastniki in založniki (Fr. Levec in dr.) so, kakor čujemo, prodali list „Narodni Tiskarni“. Vrednik mu bođe g. Funtek.

(Častno diploma) je izročila včeraj deputacija deželne zaveze kranjskih gasilnih društev (gg. Doberlet, K. Ahčin, Hinterlechner, Adlešič, Petrič, Verbič in Juvančič) gosp. ces. svetovalcu J. Murniku, ki je prvi imenovan kot častni član zaveze v priznanje zaslug za gasilna društva na Kranjskem.

(Gospod Anton Foerster), velezaslužni naš skladatelj in dirigent v tukajšnji stolnici, praznoval je letos petindvajsetletnico svojega delovanja na glasbenem polju. Leta 1865 namreč o Velikonoči je

vodil prvič v senjski stolnici novi pevski zbor. Nedavno pa je praznoval tudi svojo srebrno poroko. Tem povodom je njemu in blagi gospej soprogi njegovi pevski zbor tukajšnje čitalnice poklonil krasno srebrno kupo z adreso. Še mnoga leta!

(Občni zbor ljubljanske čitalnice) vršil se je včeraj v čitalnični dvorani; zbralo se je nad devetdeset plačujočih in izvršujočih članov. Predsednik g. dr. vitez Bleiweis omeni, da je odbor v zadnji seji sklenil sprejeti odpoved g. Souvana in da se je mnogoletni in velemarljivi tajnik g. Evgen Lah odpovedal tajništvu in odborništvu. Namesto g. tajnika je kot namestnik poročal g. Fr. Drenik ter mej drugim omenil, da se je vsled neprijetnih dogodkov dvakrat sklical izredni občni zbor. V obeh slučajih je društvo imelo škodo. Ko je g. Drenik prečital tudi blagajnikovo poročilo, pričela se je debata o sklepu odborovom, da se odpovedó čitalnični prostori. Na vprašanje g. Hribarja g. dr. Gregorič obširneje pojasni vzroke odpovedi, katerih pglavitni je ta, da čitalnica nima nobene pogodbe z lastnikom hiše, ki društvo kadarkoli posadi lahko na ulico. Dalje tudi več ne zadoščajo prostori sedanjim razmeram. Gosp. J. Hribar predlaga, da društvo še ostane v dosedanjih prostorih. Gosp. Ravnikar predlaga, naj odsek petih članov predela društvena pravila. Oba predloga sta obveljala. Nato izjavi g. dr. Gregorič, da ne sprejme zopetne izvolitve v odbor. Pri volitvi je bilo oddanih 37 glasov. Dobili so gg.: Dr. vitez Bleiweis 37 glasov, prof. Gerbič 36, Fr. Drenik 35, dr. Hudnik 34, dr. Fr. Zupanec 34, Alfred Ledenig 33, A. Zagorjan 33, J. Paternoster 32, Fr. Petrič 27, Kadilnik 25, Rozman 25, dr. Franko 24, P. Kajzelj 24, dr. Triller 23, Križaj 18. Razven teh so dobili gg.: A. Skaberné 14, J. Hribar 12, E. Lah 12, A. Trstenjak 10, Fr. Soss 12, dr. Gregorič 7, dr. Tavčar 1 glas.

(Umrla) je včeraj popoldne gospodična Antonija Kušar, sestra gospe Souvanove. Zadelo jo je kap, idočo na sprehod v Latermanov drevored. Pogreb bo jutri ob 3. uri popoldne z mestnega trga št. 2. N. v m. p.!

(Imenovanje.) Finančno ravn. za Kranjsko je imenovalo kancelista g. L. Rotha oficijalom in računskega podčastnika g. J. Štamcarja kancelistom.

(Deželni odbor kranjski) je v seji dne 12ega t. m. podelil ustanove učencem in učenkam c. kr. strokovne šole za lesno industrijo in umetno vezenje. Ustanove so dobili: J. Grum, Razpotnik, K. Teichler, A. Trpin, J. Volc, A. Crnologar, V. Osana, A. Črne, A. Rovšek, H. Bajuk, R. Nakrst, J. Bajuk in Fr. Juh, dalje učenke M. Kavčič, R. Koželj, M. Berlan, J. Jaklič, J. Repše, M. Jerše, Fr. Kos, E. Oswald.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je vesela družba v Cerkljah podarila 3 gld. z namenom, da se odkupi voščil za praznike in novo leto.

(Odlikovanje.) Gospod Janez Flucher, občinski načelnik pri sv. Petru nižje Maribora, je dobil od presvetlega cesarja srebrni križec za zasluge s krono. G. Flucher opravlja že 40 let posel občinskega načelnika v tej občini.

(Tiskovne razmere na Hrvatskem.) Da nam hrvatski opozicijski listi vsled pogostih konfiskacij dohajajo z belimi lisami dan pozneje, je nekaj navadnega, pa tudi denarne kazni so jako visoke. Tako je „Obzorova“ uprava v ponedeljek plačala 700 gld. kazni, poleg tega bođe še vrednik sedel nekaj tednov. V ponedeljek je bil „Obzorov“ vrednik g. Pečnjak zopet obsojen na dva meseca zavora, list pa na 2500 gld. denarne kazni. Včeraj je bil urednik zopet poklican pred sodišče.

(Národna čitalnica v Ptuj) ima dne 6. januarja 1891, ob 6. uri zvečer v „Národnem domu“ redni občni zbor z nastopnim vspešdom: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. Volitev novega odbora. 6. Predlog za premembo društvenih pravil. 7. Slučajni predlogi.

(Trgovci v Celji) so nekda vsled sklepa tudi včeraj v praznik sv. Štefana imeli prodajalnice zaprte. Posnemanja vredno!

(Velehradska župnija) na Moravskem — sloveča božja pot k slovanskima blagovestnikoma — je bila včeraj izročena oo. jezuitom; njih predstojnik je č. g. o. E. Vostatek. Prideljenih mu je 6 duhovnikov, 3 kleriki in 5 bratov lajikov.

Raznoterosti.

— Oljčina in trsna kultura v Črni Gori. Knez Nikolaj je nedavno zaukazal, da mora vsak črnogorski vojščak iz onih pokrajin, kjer vinska trta lahko rodi, to leto dvesto trt vsaditi; nadalje mora vsak brigadnik 20, vsak bataljonski poveljnik in podpoveljnik 10, vsak častnik in zastavonosec 5, vsak četovodja dve oljki in vsak korporal jedno oljko vsaditi. Vsled nadaljnega knezovega ukaza bođe vsakdo, ki prostovoljno vsadi še 200 trt, oproščen za deset let vsega davka.

— Dinamitni topovi. V obrambo svojega obrežja nameravajo Angleži omisliti si dinamitne topove in so si že naročili v Ameriki šest takih topov, vlitih po sistemu ruskega generala Rapijeva.

— V pragozdu gladú umrli. Iz Kajena, francoske kazenske naselbine, je pobegnilo nedavno 150 kažnjencev. Razven malo izjem pomrli so vsi gladú v pragozdih.

— Stroj, nadomestujoč črkostavce. Neki ameriški list poroča, da so se imenovani stroji, odkar so jih uvedli v nekatere tiskarne, že tako izboljšali in popolnili, da bodo s pričetkom leta 1891 taki stroji stavili vse večje novojorske liste, kakor: „Sun“, „Times“, „World“, „Herald“ itd.

— Stöcker bo dobival letne pokojnine 3800 nemških mark. V najlepšem berlinskem predmestju si je kupil lepo vilo, kjer hoče nadalje živeti.

— Sic volo! sic jubeo! O zadnji seji berlinske šolske konference se poroča ta-le dogodek, s katerim je nemški cesar iznenadil bogočastnega ministra Gosslerja. Minister Gossler je dobil namreč v konferenčni sobi njemu podarjeno doprsko podobo cesarja Viljema II., z lastnoročnim cesarjevim podpisom: „Sic volo! sic jubeo!“ — (Tako želim, tako zapovedujem!) — Navedene besede se glasé v šesti Juvenalovi satiri: „Hoc volo, sic jubeo; sit pro ratione voluntas.“ — („to hočem, tako zaukazujem: vzrok nadomeščaj voljo!“) Vsekako je hotel nemški cesar s tem povedati bogočastnemu ministru Gosslerju, da se po njegovih načelih vravna višje šolstvo.

— Sv. oče, Leon XIII. pripravil je za Božič nagovor, ko so mu kardinali čestitali. Pri tej priložnosti je odgovoril papež na italijanski prestolni govor ter dokazoval, da sv. katoliška cerkev ni sovražna Italiji.

— Ruska vlada je naročila na Francoskem mnogo pušek malega kalibra za ruske čete. Patrone same bodo pa izdelali največ v Rusiji. V ta namen je poslala francoska vlada vojaške inženjerje na Rusko, in sicer mej drugimi Maissina.

— Ubog bivši kedive. Iz Carjigrada se poroča: V preteklem letu je daroval sultan bivšemu kedivu (sultanovemu namestniku) Ismailu palačo v Carjigradu, ki je stala več ko 600.000 gld. Sultan je dal palačo popraviti, a Ismail-paša je opomnil, da se ne more nastaniti v palači, ker — si ne more omisliti potrebne hišne oprave. Kakor se poroča, podaril je sultan v ta namen Ismailu še 120.000 goldinarjev.

— Angleške princesinje — umetalne kuharice. Iz Londona se poroča: Božični čas je za hčere in vnukinje angleške kraljice Viktorije čas vstrajnega kuhinjskega dela. Kraljica je dala svoje hčere že v nežni mladosti v velike kuhinje, da se naučé kuhati. Pečenko, močnate jedi umejo angleške princesinje kaj izvrstno pripravljati, in kadar pride božični čas, tedaj pokažejo veliko vstrajnost pri delu. Onda pomagajo peči in kuhati božične kolače in druge jedi, katere se delijo potem med uboge.

Telegrami.

Lvov, 27. decembra. Pri občnem zboru mladorusinskega političnega društva „Narodna Rada“, katerega sta se vdeležila tudi metropolit Sembratovič in grško-katoliški škof Pelesz, razvil je Romanczuk že v deželnem zboru naznanjeni program in označil politične zahteve mladorusinske stranke. Shod je pritrdil pojasnilu ter Romanczuka zopet izvolil predsednikom.

Budimpešta, 27. decembra. Sekcijski načelnik Szögyenyi je imenovan ministrom na Najvišjem dvoru. Dotični razglas objavi uradni list jutri. Kakor se čuje, dobi dosednji minister Orczy povodom svojega odstopa čast najvišjega komornika.

Berolin, 26. decembra. Sultan sanzibarski dobi jutri v Londonu odkupnino za otok; potem bođe državni komisar v imenu cesarjevem proglasil tamošnje obrežje kot nemško-afričansko posest.

Rim, 26. decembra. Prefekt v Palermu je sporočil Gregoiru, da mora takoj zapustiti

Italijo. Gregoire je delal propagando za anarhiste.

Rio de Janeiro, 26. decembra. Braziljska vlada je sklenila zapleniti posestva grofice Eu, hčere bivšega cesarja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokriše na 24 ur v bud.
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
24. 7. u. zjut.	733.0	-4.0	sl. szap.	oblačno	3.20
2. u. pop.	733.5	0.0	"	"	"
9. u. zveč.	735.5	-2.0	"	"	"
25. 7. u. zjut.	737.6	-2.8	brezv.	oblačno	0.00
2. u. pop.	738.4	-1.0	"	"	"
9. u. zveč.	740.7	-2.0	sl. vzh.	"	"

Brednja temperatura obeh dni -1.9°, in -1.9°, za 0-7° in 0-9° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)
27. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89	gl.	30	kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16%	89	"	45	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107	"	"	"
Papirna renta, davka prosta	101	"	85	"
Akcije avstr.-ogerske banke	983	"	"	"
Kreditne akcije	303	"	90	"
London	114	"	15	"
Srebro	"	"	"	"
Francoski napoleonid.	9	"	05	"
Cesarski cekini	5	"	43	"
Nemške marke	56	"	15	"

Umrli so:

23. decembra. Ana Vertnik, čevljarjeva hči, 1 leto, 10 mesecev, Mestni trg 9, rhaehitis. — Marija Mark, tapetarjeva vdova, 67 let, sv. Petra cesta 42, jetika

Josip Kušar naznanja v svojem in v imenu sester **Uršule** omož. **Souvan**, **Marije** vdove **Matajc**, **Marjete** omož. **Jamšek**, **Ivane** in brata **Matije** tužno vest, da je iskreno ljubljena sestra, gospodičina

Antonija Kušar, zasebnica,

danes popoldne ob 1. uri, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, po kratkej bolezn mirno zaspala v Gospodu.

Pogreb bode v nedeljo, dne 28. dec., ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Mestni trg št. 2.

Blago pokojnico priporočamo v pobožno molitev in spomin. (1)

Ljubljana, dne 26. decembra 1890.

Stanje avstro-ogerske banke

dne 23. decembra 1890.

(Brzjavno poročilo.)

Bankovec v prometu	gld.	428,578.000 (+ 2,141.000)
Kovinski zaklad	"	244,572.000 (- 162.000)
Listnica	"	157,409.000 (+ 1,533.000)
Lombard	"	33,790.000 (+ 4,235.000)
Davka prosta bančna rezerva	gld.	24,644.000 (- 3,865.000)

Poslano.

Preddvor, pošta Tupališe na Kranjskem, dne 5. novembra 1890.

Gosp. **Ig. Hellerju**, tovarnarju poljedelskih strojev, Dunaj, II., Praterstrasse 78.

Po posredovanju slavne o. kr. kmetijske družbe v Ljubljani od Vas poslana mi najnovejša slamoreznica z mahalom se je tako dobro obnesla, da takoj zopet drugo ravno tako naročim z enako odprtino in mahalom, ki tako olajša stroj, da moj dvanajstletni pastir preed dolgo lahko na njem dela. V nadi, da mi bodele isto tako dobro postregli sem z vsem spoštovanjem

J. Debeljak, župnik.

(2-1)

Hiša na prodaj na Vevčah pri papirnici,

ki se lahko porabi za gostilno, prodajalnico ali pa za stanovanje tovarniškim delavcem. Pogoji se zvedo v gostilni pri gospej **Kuharjevi** pri D. M. v Polji. (2-1)

Razglas.

Kakor znano, se ima l. 1891. zopet vršiti

ljudsko popisovanje

po staleži 31. dne decembra 1890. l.

§§ 19. in 23. predpisa o ljudskem popisovanju, kateri je bistven del postave z 29. dne marca 1869. l. (drž. zak. št. 67.) določata, da je **vsak stanoviški imejitelj**, oziroma **vsak družinski glavar obvezan**, glede onih stanovišču pripadajočih **moških oseb, ki so rojene v letih od 1871. do vsehvega 1881. in imajo domačinstvo v enem v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel** pripravljen imeti koleka prost, brezplačno preskrbljen **posnetek iz knjig-rojstvenic** ali pa **poverjen prepis rojstvenega lista**.

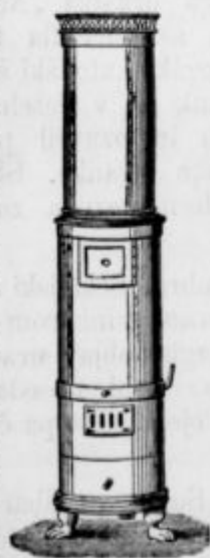
Vsak stanoviški imejitelj, oziroma družinski glavar, v kojega stanovišči se nahajajo take osebe, je torej, ako že nima poverjenega prepisa dotičnega rojstvenega lista, obvezan, da si preskrbi naj-pozneje **do konca tekočega leta potrebni rojstveni list**. Obrniti se mu je zategadelj nemudoma na dotični župni, oziroma matrični urad, pri katerem je krst, oziroma rojstvo zabeleženo, da dobi omenjeni za ljudsko popisovanje potrebni rojstveni list.

Ob enem bodi prebivalstvu ljubljanskemu priporočeno, pre-skrbeti si za vsak slučaj pravočasno sploh pri izpolnitvi nazna-nilnic potrebna dokazila, **posebno rojstvene in domovinske liste** ali mestu teh tudi **delavske ali poselske knjige**.

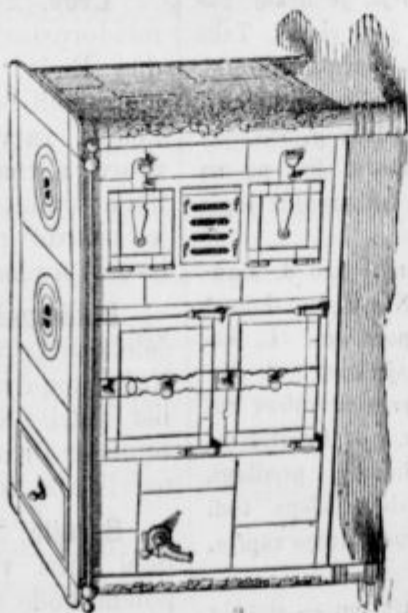
Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dne 25. novembra 1890.

Župan: **GRASELLI** s. r.

Trgovina z železnino ALBIN-a C. AHČIN-a, v LJUBLJANI, Gledališke ulice šte. 8,

ima vedno bogato zalogo peči, samostalnih štedilnih ognjišč in posameznih delov za nje, kakor: vratic, vratic ognjišč za silo, ognjiščnih oklepov, roštov za praženje, plat, cevi za dimnike itd.

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah. (12-11)

P. HILZER, ces. in kralj. dvorni zvonar v Dunajskem Novem Mestu

priporoča zalogo zvonov za zvonike. **lepo- in soglasne zvončke** vsake velikosti in vsakovrstnega glasu.

Za določen glas, popolno in čisto ubranost in blagoglasje zvonov se jamči, kakor tudi za lep umetaljno litje in najboljšo rudnino.

Nadalje priporoča **jarme** in druge reči za zvonove iz kovalnega železa in iz lesa po svojem najboljšem in priznatem sistemu za lahko zvonenje.

Naročeni predmetje izvršujejo se naglo cenó in z najugodnejšo plačilno pogodbo.

L. 1838. ustanovljena tovarna je prodala že 4710 zvonov, ki so tehtali 1.272.800 kg.

Odlike: Zlati križec za zasluge s krono l. 1887., „dve svetinji za napredek“ dobljeni na dunajski svetovni razstavi 1873. l. za zvonove dunajske votivne cerkve. Odlika zlate svetinje na dunajski obrtniški razstavi 1880. l. in častne diplome na obrtniški razstavi 1889. l. v Budejericah (Budeweis) itd. itd. Vrh tega mnogo priznanj za izvrstne izdelke. (24-23)

Lepoglasne zvončkulje s štirimi zvončki za zakristije po 25 gld in višje.
Lepoglasne altarne zvončkulje od alpaka s štirimi zvončki po 14 gld., s tremi po 11 gld.; od medí (mesinga) s štirimi zvončki po 10 gld., s tremi po 8 gld.
Obrazci in ceniki se pošiljajo brezplačno.

Premija na svetovni razstavi v Londonu 1862, Parizu 1867, Dunaji 1873, Parizu 1878.

Klavirji na obroke za na deželo salonski krilasti klavir, pianine (52-52)

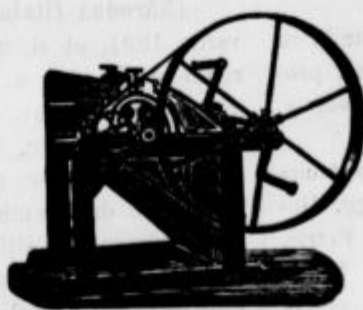
iz tovarne svetovno znane tvrdke (Gottfried Cramer) — Wilh. Mayer na Dunaji za 380 gld., 400 gld., 450 gld., 500 gld., 550 gld., 600 gld., 650 gld., pianine za 350 gld. do 600 gld.

Klavirji družih tvrdk za 280 do 350 gld.

Izposojilo klavirjev za na deželo pod najugodnejšimi pogoji.

Prodajalnica in posojilnica klavirjev A. Thierfelder, Dunaj, VII., Burggasse 71.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlinci za olive, vinske in sadne stiskalnice, priprava za odstranjenje peronospere, mlinci za grozdje in sadje, avtomatične stiskalnice za zeleno pičo

Mlatilnice, čistilnice in vitala, stroji za ropkanje turšice, sejalniki, orala itd. itd. Sušilne priprave za sadje in sočivje.

Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno izgotovljene in po tovarniških cenah.

IG. HELLER, Dunaj, Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

Razprodajalec najugodnejši pogoji. (10-4)

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.

Priporoča svoje izdelke prečistiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. (26)

Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike. Staro orodje in posode jemlje v popravo.

Spretnega orglarskega

ali pa tudi

mizarskega pomočnika,

ki je pri orglarstvu že dlje časa delal, takoj sprejme (3-1)

Franc Goršič,
orglarski mojster v Ljubljani.

J. BENDIK-a,

tovarnarja v Št. Valentinu na Spodnjem Avstrijskem,

hranilna mast

za usnje

je najboljšo sredstvo, da se usnje ne premoči.

Za likanje usnja se priporoča ravno izumljena, pred ponarejanjem s e. in kr. privilegijem zavarovana

tinktura

za usnje.

Glavna zaloge v Ljubljani pri gg. Schusnig in Weberji, nič več pri Krisperji. (16-14)

Svarimo pred ponarejanjem.

Adolf Vogel,

zavod za cerkvena dela inomost, Trolsko

se priporoča za naročila

kornih klopj, spovednic, klečalnikov, altarjev in prižnic, v gotičnem, romanskem in bleantinskem slogu.

Sohe svetnikov

lesene, fino oljnatobarvene in pozlačene v vsaki velikosti.

Izboknjene (relief-) podobe

kot n. pr. 14 podob križevega pota.

CHRISTUS CORPUS

s križem ali brez križa, fino oljnatobarvan za cerkev in dom, kakor tudi za misijonske in poljske križe.

Božično-jaslične predstave.

Cvetlice od lesa

pristno posrebljene in pozlačene, za cerkvene altare zaradi lepe oblike in trajnosti posebno priporočljive.

Oljnate slike na platnu v vsaki velikosti,

kot n. pr. za altare, bratovščine, zastave, bandera itd.

Postaje križevega pota

na platnu oljnato barvane, z okvirjem ali brez okvirja.

Sveti grobovi.

Ilustrovane cenike pošiljam na zahtevanje franco in zastonj.

Z veseljem potrjujem, da so sohe, katere sem pri Vas naročil, glede umetniške izvršitve zadovoljile takó mene kakor tudi dotično župnijo, istotako tudi hvaležno priznam, da ste točno in v pravem času izvršili naročilo. Na Dunaji, januarja 1885. Spoštovanjem

(8-2)

Edard baron Stülfried.

Andr. Druškovič

trgovino z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

in njih posamezne dele.

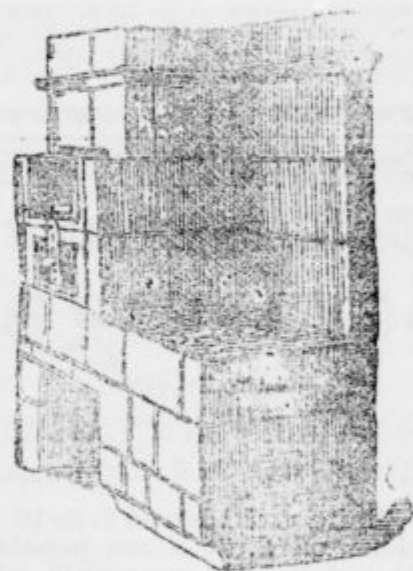
Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(52)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in pluzna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengsfelder Gyps) za gnojenje polja.

Gradec: Lekarna Vendelina pl. Trnkóczy-ja, deželna lekarna, Sackstrasse

Dunaj: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczy-ja, „pri sv. Frančišku“, (ob jednom kemična tovarna), V., Hundsturmstrasse 113. (11)

Nepresegljivo za zobe

je

I. salicilna ustna voda

aromatična, upliva okrepčevaljoče, zabranjuje gnjilobo zob ter odstranjuje iz ust neprijetni duh. Jedna velika steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek

splošno priljubljen, upliva jako okrepčevaljoče ter ohranjuje zobe svetlo-bele, a 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je došlo mnogo zahvalnih pisem, ima vedno sveži v zalogi ter vsak dan po pošti pošilja

lekarna

Ubal pl. Trnkóczy

diplomovani posestnik lekarn in kemik, poleg mestne hiše v Ljubljani.

Dunaj: Lekarna Julija pl. Trnkóczy-ja, „pri zlatem levu“, VIII., Josefstädterstrasse 30.

Dunaj: Lekarna dr. Otona pl. Trnkóczy-ja, „pri Radec-kiji“, III., Radetzkyplatz 17.

Zunanja naročila se s prvo pošto izvršujejo.

Sargove glicerinske specialitete.

Odkar sta izumila glicerinske specialitete F. A. Sarg in Karol Sarg, rabi jih Njeno Veličastvo cesarica in drugi udje cesarske naše rodovine, kakor tudi mnoge tuje knežje rodbine. Te specialitete priporočajo: prof. baron Lietig, prof. pl. Hebra, pl. Zeissl, cesarski svetnik pl. Scherzer itd. itd., dvorna zobozdravnika Thomas na Dunaji in Meister v Gothi itd.

Glicerinsko milo, pravo, neponarejeno v papirji 60 kr., v škatlici 65 kr., v deščicah po 3 koščke vkupe 90 kr., v škatlici po 3 koščke 60 kr.
Medeno glicerinsko milo v zavitku po 3 koščke 60 „
Tekoče glicerinsko milo v steklenici 65 „
(Najboljše sredstvo za razkave noge in nečisto polt.)

Glicerinska ustna krema v steklenici 50 „
Glikoblastol (sredstvo za lepe lase in odstranjenje lišajev itd.) v steklenici gl. 1 „
Toaletno karbol-glicerinsko milo v zavitku po 3 koščke 1 20

KALODONT, glicerinska zobna krema po — 35
(Izvrstno sredstvo za lepe svitile zobe.)

F. A. Sargov sin & comp., c. in kr. zalagatelj na Dunaji.

Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah.

(9)

Že mnogo let oproščajo se blagotvoritellij čestitania ob novem letu in ob godovih s tem, da si jemljó oprostne listke na korist ubožnemu zakladu.

Na to hvalevredno navado usoja si mestni magistrat tudi letos slavno obćinstvo opozarjati z dodatkom, da sta **razpečevanje oprostnih listkov** tudi letos drage volje prevzela gospoda trgovca Karol Karinger na Mestnem trgu št. 8 in Albert Schäffer na Kongresnem trgu št. 7.

Vrhu tega bodo v smislu obstoječega ukrepa obćinskega sveta mestni uradni sluge kakor lani tudi letos raznašali oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto ali za god, je kakor do sedaj položiti **petdeset krajcarjev** in na vpisni poli poleg imena pristaviti število vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljale meje.

Pisemnim pošiljstvom bodi pridejana razločna adresa.

Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dne 3. decembra 1890.

Župan: GRASSELLI.

Prilavljena od lekarja GABR. PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplívno zdravilo, katero krepeča želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav del časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 stekleničic za gl. 136; po 24 za gl. 260; po 36 za gl. 384; po 44 za gl. 426; po 55 za gl. 526; po 110 za gl. 1030; po 550 za 50 gl.

Dobiva se v steklenicah po 10 kr. le v Ljubljani v lekarni „Pri angelju“, Dunajska cesta, v steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. (60—16)

Zobozdravnik Schweiger

stanuje

hôtél „Stadt Wien“ (pri Maliču) št. 23 in 24, II. nadstropje.

Ordinira vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne, od 2. do 5. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih od 9. do 1/2 1. ure.

Najnovejše iznajdbe in sredstva v zobozdravništvu. Najboljše plombe, po barvi zobem prikladne. (19)

☛ Za vsa dela se jamči. ☛

Važno za učitelje in šolske prijatelje!

Ravnokar je zagledal beli dan ter se dobi pri podpisnem izdajatelju

Popotnikov

Koledar za slovenske učitelje 1891

s popolnim imenikom šolskih oblastnij, učiteljš, ljudskih šol in učiteljskega osobja po Južno-Slirskem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega po stanju v začetku šolskega leta 1890/91.

Popotnikov koledar 1891 naroča se najboljše po poštni nakaznici ter stoji v platno vezan komad gld. 1.20
" " " z zlato obrezo komad 1.35
" usnje " " in za
klapnico komad 1.50
(po pošti 5 kr. več).

V mnogobrojna naročila se vljudno priporoča

M. J. Nerat,

izdajatelj in vrednik „Popotnik-ov“,

(2—2) Maribor, Reiserstrasse 8,

Ces. kr. privil.
zavarovalno društvo na življenje in proti škodam

„Avstrijski Phönix“ na Dunaji,

L. Riemergasse št. 2, v lastni hiši.

Polno vplačani deleži in druga jamčilna sredstva všteti letna zavarovalna vplačila družbe iznašajo

čez 12 milijonov gld. * čez 10 milijonov gld.

Družba zavaruje:

- proti škodi provzročeni po ognji, strelji, paru ali razpoku kotlov, po gašenju, razrušenju in odstranjenju oprave iz hišnih in gospodarskih poslopij, strojev iz tovarn, dalje proti škodi v zalozah, pri živini, poljedelskem orodju itd.;
- proti škodi po ognji ali strelji ob času žetve poljske pridelke in dotična gospodarska poslopja;
- proti škodi po toči poljske pridelke na travnikih, njivah;
- vsakovrstno prevažanje blaga po suhem in na morji; in
- proti telesnemu poškodovanju vsake vrste, naj se primeri nezgoda v službi, pri svojih opravkih ali pa tudi razven službe in razven svojih navadnih opravkov, na potovanju, vožnji, lovu itd. in sicer za najnižje premije.

na življenje človeško v vseh kombinacijah, n. pr.:

za slučaj smrti ter izplača takoj po smrti zavarovanca ostalim ali dotičnim opravičencem pogojeno zavarovalnino;

za slučaj smrti in pri protizavarovanju z oproščanjem nadaljnih vplačil premij ter izplačuje dohodke (rente) v slučaju onemoglosti;

na doživetje, preskrbljenje v starosti, na doživetje določene dóbe pri otrocih, ter izplača zavarovano svoto dotičnemu zavarovancu.

Sprejema tudi zavarovanja, ki zagotovijo dohodarino (rento), preskrbnino (penzijo) vdovam ter vzgojilno rento otrokom,

po najkvalitetnejših in najnižjih pogojih, posebno pa jamči za veljavo in nedvomljivo varnost od nje izdanih polie.

Zastopi društva:

v Brnu: Veliki trg št. 10,
„Pešti: Dunajska cesta št. 3 in Ladijska cesta št. 2,
„Inomestu: Marije Terezije cesta št. 37,
„Krakovu: Szewska ulica št. 6,
„Lvovu: Marijin trg št. 8.

v Monakovem: Kostthor 31,
„Pragi: Nabrežje št. 10,
„Strassburgu: Kraljeva cesta 61,
„Trstu: Via S. Nicolò št. 4,
na Dunaju: Riemergasse št. 2, v lastnej hiši.

V vseh večjih okrajih avstrijsko-ogerske države poslujejo glavni in okrajni zastopi družbe, kateri radovoljno dajejo pojasnila, brezplačno vročujejo prospekte in ponujalno pole, ter vsprejemajo zavarovalne ponudbe. (12—12)

Glavni zastop za Štajarsko, Koroško in Kranjsko v Gradcu:

Pisarna: I., Albrechtgasse št. 3, II. nadstropje.

Glavni zastop v Ljubljani pri Josipu Perhaucu, Sellenburgove ulice št. 3.

Katoliška Tiskarna

v Ljubljani, Valvazorjev Trg št. 5

se priporoča preč. duhovščini, društvom, trgovcem, občinskim uradom in slav. občinstvu za vsakovrstna v tiskarsko stroko spadajoča naročila.

„Zum gold. Reichsapfel“

P. PSEPHOFER-ja

„pri zlatemu drž. jabolku“

lekarna na Dunaji,

I., Singerstrasse št. 15.

Kri čistilne kroglice, poprej **univerzalne kroglice** imenovane, so staroznana zdravilno sredstvo. — Že mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh kroglic velja: **1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr.**, pri nefrankovanj pošiljati po povzetju **1 gld. 10 kr.** — Če se naprej pošlje denar, velja s poštnine prosto pošiljati: **1 zavoje kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zavoje 2 gld. 30 kr., 3 zavoje 3 gld. 35 kr., 4 zavoje 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr.** (Menj nego jeden zavoje se ne more odposlati.)

Prosi se, da se zahtevajo izrecno:

„J. Pserhofer-ja kri čistilne kroglice“

in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski počrk **J. Pserhofer** in sicer v **24 rdeči** barvi.

Balzam za ozebljine **J. Pserhoferja**, 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljati 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr.

Ameriška maža za protin, 1 gld. 20 kr.

Prašek proti potenju nóg, cena škatljici 50 kr., s frankovano pošiljati 75 kr.

Balzam za gušo, 1 flakon 40 kr., s frankovano pošiljati 65 kr.

Zdravilna esenca (Praške kapljice), proti sprijenemu želodecu, slabej prebavljivosti itd. 1 steklenica 22 kr.

Angleški čudezni balzam, 1 steklenica 50 kr.

Fijakarski prašek, proti kašlju itd. 1 škatljica 35 kr., s frankovano pošiljati 60 kr.

Tannochinin-pomada **J. Pserhoferja**, najboljšo sredstvo za pospeševanje rasti las, 1 škatljica 2 gld.

Univerzalni obliž **prof. Stendel-a**, domače sredstvo proti ranam, oteklinau itd. 1 lonček 50 kr. s frank. pošiljat. 75 kr.

Univerzalna čistilna sol **A. W. Bullrich-a**, Izvrstno domače zdravilo proti vsem posledicam slabega prebavljenja. 1 paket 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbē.

☛ Pošiljatve po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa tudi proti povzetju.

☛ Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaznici), je poštnina dosti nižja nego pri pošiljatih s povzetjem.

Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi v Ljubljani pri **G. Piccoli-ju**.